

Ontroerend

Door Maarten van der Kloet, foto's Doon van de Ven

Onze onroerend goed ontroering gaat deze keer uit naar één van de beroemdste villa's uit de West-Europese architectuur geschiedenis van het begin van de vorige eeuw. Je hoeft over deze periode maar een architectuurboek open te slaan of je komt de naam van deze architect en zijn villa tegen. Vele onder ons zullen de villa kennen onder de naam van Villa Henny in Huis ter Heide, van de Nederlandse architect Robert van 't Hoff. (1887-1979)

Robert van 't Hoff groeit op in Rotterdam. Zijn architectuurstudie volgt hij in Birmingham en Londen. In Engeland krijgt hij interesse voor de nieuwe ontwikkelingen in de schilderkunst en komt hij in aanraking met het futurisme. Samen met Piet Mondriaan, Theo van Doesburg en J.J.P. Oud richtte hij in 1917 De Stijl groep op waarvan hij slechts kort lid is geweest. In 1931 zou zij worden opgeheven. Inmiddels had van 't Hoff al in een vroeg stadium na moeilijkheden met Van Doesburg deze beweging verlaten.

Van 't Hoff neemt in Nederland een duidelijke positie in te midden van diegenen die pogingen ondernemen om de architectuur en de kunst te vernieuwen. Volgens zijn ideeën wilde hij de beeldende kunst, de architectuur en de toegepaste kunst bundelen door met zijn mede oprichters van deze groep een tijdschrift uit te geven onder de titel: de Stijl. Hij schreef enkele artikelen over architectuur voor dit tijdschrift en hij maakte het o.a. financieel mogelijk om in 1919 het eerste nummer uit te geven. Ook introduceerde hij de meubelmaker Gerrit Rietveld [later architect] in De Stijl beweging.

Daarnaast had hij de overtuiging dat een nieuwe architectuur slechts kon ontstaan wanneer de hiërarchie in de menselijke verhoudingen in onze

samenleving doorbroken zou worden. Deze samenbundeling van kunst en een nieuwe maatschappelijke ordening waren voor hem onlosmakelijk met elkaar verbonden. Later zou deze opstelling gevolgen hebben voor de uitoefening van zijn beroep.

De maatschappelijke ideeën van van 't Hoff werden in de jaren twintig sterk beïnvloed door de sociale utopisten uit de 19de eeuw in Engeland. De voor hem noodzakelijke veranderingen in het leven zelf, maakte zijn opvattingen moeilijk te

accepteren voor anderen. Zijn veelomvattend ideaal diende allereerst tussen de mensen onderling verwezenlijkt te worden, waarvan hij wist dat dit voorlopig een utopie zou blijven. Zelf verkoos hij liever in de anonimiteit te verdwijnen, dan aan de ijdelheid van de mens en de op bezit gerichte moderne maatschappij toe te geven.

Hij bracht dit ideaal in de praktijk door te experimenteren met nieuwe vormen van samenwerken in de bouw en samenlevingsvormen te ontwikkelen

Villa Løvdalla van Robert van 't Hoff

goed deel 2

in de vorm van woon- en werkcommunes. Voor hem raakte de architectuur hieraan ondergeschikt. Dit resulteerde er in 1920 in dat hij besloot niet meer te bouwen. Maatschappelijk gezien achtte hij de tijd nog niet rijp voor zijn nieuwe architectuur.

Villa Løvdalla 1911 - 12; Amersfoortseweg 13-13a

De ouders van van 't Hoff geven hem zijn eerste grote opdracht voor de bouw van een villa in Huis ter Heide, die naast de latere villa Henry zou

Literatuur:
Blijdenstein, R. Zeist, groei en bouw (Den Dolder en Bosch en Duin – een inventarisatie van waardevolle gebouwen en gebieden), Zeist 1984.

Blotkamp, C., Esser, H. en S. Ex (e.a.) De beginjaren van de Stijl 1917-1922, Utrecht 1982.

worden gebouwd.

Het oorspronkelijke ontwerp heeft een rechthoekige plattegrond, die met uitzondering van de vierkante uitbouw aan de achterzijde, symmetrisch is uitgewerkt.

De entree is in het midden van de voorgevel gesitueerd met daarachter een grote hal, geflankeerd door verschillende woonvertrekken.

Recht tegenover de ingang is een trap naar de eerste verdieping. Op deze verdieping bevindt zich een omloop met een open trap naar de zolderverdieping.

In materialisatie en vormgeving vertoont deze villa al de essentie van zijn latere werk. Een voorbode hiervan komt tot uitdrukking in het van elkaar los houden van de verschillende ruimtelijke elementen.

Een stijl kenmerk dat later binnen De Stijl architectuur verder wordt ontwikkeld.

De villa is in baksteen gebouwd en bedekt met horizontaal gepotdekselde latten. Dit decoratieve lattenwerk samen met de ramenpartij stralen een landelijk en rustiek karakter uit, geïnspireerd op de Engelse landhuizen uit het begin van de 19de eeuw.

In 1997 veranderde deze villa van eigenaar en stond te koop voor ruim 1,8 miljoen gulden.

Villa Verloop 1914 - 15; Ruysdaellaan 2

Voor het ontwerp van dit zomerhuis heeft van 't Hoff zich laten inspireren door de architectuur van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright. Wright ontwikkelde tijdens het eerste decennium van de vorige eeuw de zogenaamde Prairiestijl voor dit type landhuizen.

Tijdens een studiereis door Amerika leert hij het werk kennen van deze Amerikaan en ontmoet hij hem.

Overigens is Wright één van de weinige architecten waarover een liedje is gecomponeerd. Het beroemde duo

Simon & Garfunkel brachten in de jaren zeventig een nummer uit onder de titel: So long, Frank Lloyd Wright. De villa bestaat uit één bouwlaag met een flauw hellend overstekend dak. De relatief lage witgepleisterde gevels, met grijze banden onder de horizontale raampartijen en de hoge grijze plinten, zouden later in villa Henry terug komen. De plattegrond is kruisvormig met een openhaard op het snijpunt van de breedte en lengte as, evenals bij de villa van zijn ouders.

Villa Henry 1915 - 19; Amersfoortseweg 11a

Deze woning, een betonskeletbouw met gepleisterde bakstenen wanden, bouwde hij voor de opdrachtgever A.B. Henry, een zakenman uit Amsterdam.

Dit betonhuis is internationaal bekend geworden vanwege de eerste consequente verwerking van dit bouw materiaal in de Nederlandse architectuur. De vrijstaande villa bestaat uit twee bouwlagen met in- en uitspringende gevelmuren voorzien van terrassen met overstekende platte daken.

De plattegrond is gebaseerd op een eenvoudige geometrische vorm -een rechthoek- waarbij de verschillende ruimten op de begane grond symmetrisch geordend zijn op de breedte as, in tegenstelling tot de ruimten op de eerste verdieping, die op de lengte as zijn georiënteerd.

Ook hier is op het kruispunt van beide assen een openhaard gesitueerd. Karakteristieke kenmerken voor deze woning zijn haar symmetrische opbouw en de horizontale plinten en daklijsten aan de buitenkant.

De horizontale lijn domineert niet alleen in de vier gevelaanzichten maar ook in het interieur komen deze horizontale stijl kenmerken tot uitdrukking in het plafond dat zich naar buiten toe continueert in de vooruit stekende dakvlakken. Volgens van 't